Katarina Vučen

03.08.2022. 14:06
Погледано: 1,117 пута

Да учење не буде мучење

Дјеци дајте крила, вините их у висине, а онда их пустите да љепоту летења истраже сами

МОЈА ПЕДАГОШКА УВЈЕРЕЊА

„Дјеци дајте крила, вините их у висине , а онда их пустите да љепоту летења истраже сами“ ,крилатица је којом се водим у својој учитељској пракси већ 16 година.

С обзиром на то да сам неко ко воли да учи, истражује и вјерује у доживотно-перманентно учење , а и кроз богато искуство у истраживачком раду на постдипломским студијима на тему Иновативни облици рада у настави млађег школског узраста(експериментално истраживање) , увидјела сам да класично традиционално поучавање и учење, код ученика, нарочито млађег школског узраста изазива притисак, слабу мотивацију, краткотрајну пажњу и дјеца уче под стегама , репродукују напамет научене дефиниције и правила која

неријетко не разумију и која не доприносе функционалном знању. Школски процес у млађем школском узрасту , једноставно речено, обојен је теоријом, са врло мало или нимало практичне примјене.

У жељи да мојим ученицима, мојим малим-великим људима помогнем да спознају љепоту учења, сазнавања свијета око нас, љепоту школе као друге куће ,у свој рад и свакодневну праксу увела сам активно учење/активну наставу која подразумијева смислено учење, учење путем откривања, стваралачко учење,гдје ученик самостално учи како да дође до информација, како да их обради и употријеби и коју у свом разреду примјењем у континуитету другу годину.

Волим нове изазове, волим дигиталне алате и иновације у наставном процесу ,креативност , истраживања и сматрам да је учитељски посао привилегија нас посебних који из велике љубави и разумјевања према дјеци, остају вјечно ,радознало дијете у души .

КРАТАК ОПИС ПРАКСЕ

"Реци ми и ја ћу заборавити,
Покажи ми и ја ћу можда запамтити,
Укључи ме и ја ћу разумјети." Б. Франклин

Сам концепт иновативне праксе „ДА УЧЕЊЕ НЕ БУДЕ МУЧЕЊЕ“ заснива се управо на тој реченици УКЉУЧИ МЕ!

Прије почетка школске године проучила сам детаљно наставни план и програм свога разреда, за сваки наставни предмет, с посебном пажњом на исходе учења за сваку наставну тему. Такођер сам детаљно проучила планиране наставне садржаје и направила тематско увезивање садржаја између предмета.

Глобалним планирањем настојала сам увезивати теме према принципима поступности и систематичности у настави, водећи рачуна о мјесецима, год. добима, важнијим датумима у години. Оперативним плановима такођер сам водила рачуна о увезивању сродних садржаја међу предметима, важнијим датумима, како би се могле реализовати пројектна, тематска и теренска настава.

С обзиром на то да је учионица у којој боравимо једна од е-учионица с умреженим ђачким лаптоповима, да у школи посједујемо и интерактивну таблу, мбот роботе и мицро битове, као и разредну web страницу насталу за потребе онлине наставе, одређене садржаје, радионице и активну наставу осмислила сам управо уз кориштење савремене образовне технологије, те различитих активних метода дјеловања у настави.

Како је ријеч о комплексној пракси, која реализујем другу годину у континуитету и која у себи садржи велики број иновативних активности реализованих кроз савремене методе

активног учења, а с обзиром на ограниченост форме саме пријаве, одлучила сам се приказати активно учење кроз сљедеће активности:

Тематски дан „Драга јесени, велико ти хвала“
Пројектна настава: „Моја учионица моја бајка“
Дани отворених врата: „Стигли су нам гости“
ИКТ метода „Дигитални свијет у пракси“
Психосоцијална мотивациона техника: „Важан си“

ПОЛАЗИШТА

Дјеца од малих ногу, још од фазе пузања и првих невјештих корака, искуствено уче и упознају свијет око себе, укључују се и учествују у породичним, вртићким, (пред)школским и животним дешавањима. Радозналост, игра, дружење, интеракција са околином је нешто што је природно и пожељно за свако дијете, па зашто онда то спутавати и не подстицати и у наставном процесу?!

Поласком дјетета у школу, у већини случајева, долази до прекида његовог истраживачког, радозналог духа и креативности због традиционалне наставе која му намеће оквире по којима мора учити и размишљати, гдје се од ученика очекује да мирно сједи и упија чињенично знање које касније треба репродуковати.

Управо због таквог начина поучавања, које је карактеристично за традиционалну наставу, дијете школу не доживљава као установу у којој ће имати могућност да изрази жеље, ставове, да се креативно, слободно и смислено изражава, гдје нема мотивацију за учење осим оцјене којом ће задовољити захтјеве родитеља и учитеља. Тиме се само потврђује чињеница да је традиционална настава усмјерена на учитеља, а не на ученике, његове потребе и развој.

Оно што је највише претходило иновативној пракси „Да учење не буде мучење“ је лични став који је уједно и циљ ове иновативне праксе: ученик има право и треба да буде активан трагач за знањем, онај који се не плаши незнања и онај који је мотивисан да буде центар наставног процеса, док учитељ постаје ментор, мотиватор, водитељ, координатор и подршка ученицима у процесу учења.

Такође, мишљења сам да активно учење/активна настава позитивно утиче на развој социјалног понашања дјетета, подстиче сарадњу између ученика и учитеља, међусобну сарадњу ученика, породице, размјену и комуникацију, тимски рад, рад у малим групама, центре учења, као и самосталан рад.

ЦИЉ И ЖЕЉЕНИ ИСХОДИ

Циљ иновативне праксе је активно учење, да ученик буде активан трагач за знањем, онај који се не плаши незнања и онај који је мотивисан да буде центар наставног процеса,који жели да учи и онај који ће имати функционално знање те бити припремљен за доживотно образовање.

Исходи:

- Учење постаје стваралачко, смислено, учење путем открића и ријешавања проблема;
- Ефектно учења с бољим резултатима,побољшаног памћења и присјећања те боље припреме за живот и рад
- Интеграција кључних компетенција
- Ученици су мотивисани да самостално истражују и раде на изворима знања

- Јачање социјализације кроз рад у малим групама, тимска настава,рад у пару.
- Развој креативности,
- Индивидуализација и аутономност у учењу
- Учитељ : ментор,мотиватор, водитељ, координатор и подршка ученицима у процесу учења.

ДЕТАЉАН ОПИС РЕАЛИЗАЦИЈЕ

Иновативна пракса „Да учење не буде мучење“ је комплексна пракса која у себи садржи више различитих активности базираних на савременим методама и стратегијама учења које доприносе активном учењу и поучавању. У овој пракси укратко ћу објаснити 5 одабраних активности, кроз које се остварује циљ иновативне праксе.

Активност „Драга јесени велико ти хвала“ реализован је 23.9. кроз тематски дан и обухватао је тему јесени кроз све наставне предмете тога дана. Тематски дан је реализован корелацијом предмета: математика, српски језик и ВРОЗ, кроз увезивање и интеграцију садржаја:

Математика – сабирање и одузимање до 20 кроз проблемско учење, гдје су ученици подјељени у 5 хетерогених група рјешавали математичке задатке на тему јесени представљене причом и цртежом.
Српски језик – такођер је био у знаку јесени, гдје су ученици кроз обраду књижевног текста „Кад почне киша да пада“ кроз припремљене наставне листиће са истраживачким задацима преко метода олује идеја и мапе ума урадили анализу пјесме.
ВРОЗ – ученици су са нестрпљењем очекивали јер смо у тим дијеловима имали право сарадничко учење и правили унапријед договорени слатки оброк, наш традиционални џем. Наиме, већ другу годину са овом генерацијом јесен дочекујемо тако што у учионици пар дана прије саме реализације ученици имају задатак да у сарадњи са родитељима претраже и напишу једноставне и брзе рецепте за џем од јесењих плодова. На претходним часовима ученици читају своје рецепте, расправљамо и бирамо онај за који се већина опредијели.

Такође, ученици на претходним часовима ликовног украшавају теглице у које сипамо готов џем. У ову активност укључени су и родитељи добровољци, који нам донесу домаћу погачу или кифлице за дегустацију.

Активност „Моја учионица моја бајка“ заслужује да се помене када причамо о активном учењу, с циљем указивања на важност креативности у разредној настави за развој дјетета, односно за способност развијања креативних вјештина ученика, улогу креативног учитеља у том процесу те приказа које креативне технике можемо користити како би настава била динамична, едукативна и занимљива дјеци и усмјерена на ученике и њихове потребе. Активност је осмишљена и реализована кроз период од 2 године и представља пројектну наставу у коју су укључени ученици и родитељи, који за ову пројектну наставу кажу да годишње доба доводимо у учионицу на најљепши могући начин. На почетку сваког годишњег доба ученицима дијелим истраживачки задатак из српског језика и културе изражавања да осмисле бајку везану за текуће годишње доба. Дијелове њихових бајки уз помоћ родитеља, госта на часовима ликовне културе и ученика преносимо на зидове учионице. Наши зидови причају причу, сви ученици су дио те приче, а уједно стварамо подстицајну и веселу средину за учење и дружење, те кроз употребу рециклажних материја и техника рада ширимо и јачамо еколошку свијест и савјест.

Једна од метода рада која доприноси активном учењу, па је самим тим и важна карика у иновативној пракси „Да учење не буде мучење“ је интерактивна метода коју приказујем кроз активност „Стигли су нам гости“. Ову активност реализујемо кроз Дан отворених врата, када нам у госте долазе родитељи, предавачи, чланови родбине, људи различитих занимања, па чак и кућни љубимци. Дане отворених врата планирам на почетку школске године, према наставним темама. Ова савремена метода и активност, поред јачања сарадње породице и школе, сарадње локалне заједнице и школе, код ученика буди висок ниво активности, долази до размјене ставова, мишљења, продуката у групи и сарадничког учења. Ученици групним радом или радом у пару раде на истраживачким задацима чији је циљ да се упознају са занимањем госта, припреме питања, буду истраживачи. У овој активности извојила бих сљедеће госте који су посјетили наше дане отворених врата: Дан здраве хране – гост на часу мајка ученика Данила, наставница српског језика поводом дана Дјечије књиге, кућни љубимци поводом Дана кућних љубимаца, деда Војо у оквиру теме „Моје мјесто некада“, сајдзија поводом наставног садржаја „Занимања“. Кроз ову активност могла бих споменути и сродну активност коју често примјењујем у раду и која такође доприноси активном учењу, а то су наше разредне посјете, нпр. музеј, градска библиотека, пошта, полиција, изложба, те полугодишње креативне и тематске радионице у којима заједно учествују родитељи и дјеца (нпр. „У сусрет празницима“, „Алисина чајанка“ и др.) и сродну активност теренске наставе које реализујемо ван учионице.

ИКТ метода (информационо-комуникативне технологије) је у савременом друштву и активној настави неизоставни дио активног учења. Увођењем поменуте методе у васпитно-образовни процес долази до развоја дигиталних компетенција, побољшава се креативно размишљање ученика те им се омогућава усвајање вишег нивоа знања и схватања научног

концепта. Активност „Дигитални свијет у пракси“, базирану на ИКТ методи, реализујем кроз различите предмете. С обзиром на то да је учионица у којој боравимо е-учионица и да омогућава индивидуализовану наставу и приступ, кроз ову методу и активност представљам: индивидуализовану наставу математике кроз диференциране задатке на 3 нивоа сложености, наставу математике гдје ученици кроз скенирање QP кода добију текстуалне задатке и групним обликом рада рјешавају, наставу српског језика гдје се ученици преко Мицробита вјежбају латинична слова, затим примјену ИКТ метода у предмету „Дигитални свијет“ гдје се ученици срећу са једноставним алгоритмом кроз програмирање Мбот робота, рјешавање једноставних задатака у квизу урађеном у Сцратцх-у. С обзиром на то да су ученици укључени и у рад разредне web странице настале у доба пандемије за потребе онлине наставе и да у раду користимо апликацију Теамс, са ученицима проводим и радионице на тему „Сигурност на интернету“. На исту тему у сарадњи са ПУ Фоча реализовала сам предавање за родитеље мојих ученика.
Како активно учење има за циљ развијање основних животних вјештина које се односе и на управљање емоцијама, комуникацију, развијање односа, друштвену одговорност и развој критичког и креативног мишљења, кроз иновативну праксу представила бих и мотивациону психосоцијалну технику „Важан си“. Сваки радни дан наша учионица има другог ученика који је за тај дан „домаћин“. Ученици-домаћини се смјењују по редним бројевима у дневнику. Домаћин улази први у учионицу, 5 минута прије других и на вратима дочекује остале ученике који га поздрављају поздравом по одабиру, а на растанку му упућују лијепе ријечи, зашто је добар друг, шта је то код њега посебно и сл. Овим ширимо другарске односе, јачамо одјељенски колектив, другарство и подижемо самопоуздање и посебност код дјеце.

ЕФЕКТИ; ПОСТИГНУТИ РЕЗУЛТАТИ

Код ученика, али и код родитеља, се развила свијест о значају активног учења, смисленог стицања функционалног знања. Чак су ученици и кумови назива иновативне праксе јер су њихове свакодневне изјаве: „Ово учење је занимљиво, једва чекам да поново учимо на занимљив начин, без муке.“

У активној настави ученик путем рјешавања проблема развија дивергентно мишљење, учи учити, развија свијест о властитом учењу. Знање које стекне на овакав начин примјењиво је и на ситуације ван школе, активним учењем ученик може самостално пронаћи рјешења проблема с којима ће се срести у даљњем образовању и животу. Посебну важност у активној настави има сарадничко учење које позитивно утиче на социјалне вјештине дјетета попут прихваћања туђих идеја, развијања позитивних односа међу ученицима, а тиме се укључују и ученици који су одбачени. Будући да у разреду постоји ученик који ради по ИОП и који се у почетку доста тешко уклапао, сурадничко учење му је омогућило да буде у интеракцији с осталим ученицима те да прихвати школу и школски живот. Нагласак стављам управо на сарадничко учење унутар којег су се ученици играли, такмичили,

активно судјеловали и креативно рјешавали задатке. Настојала сам и настојим створити угодну атмосферу која ће бити мотивирајућа за учење и тако подстаћи ученике на активно судјеловање.

Ова иновативна пракса, пракса која се заснива на активном учењу, препозната и похваљена је и од стране родитеља који су и сами учесници многих активности. Увијек радо учествују и представљају изузетан примјер здраве сарадње породице и школе. Такођер, овај начин учења и стицања знања препознат је и од локалне заједнице, коју укључујемо кроз многе активности и која такођер радо успоставља сарадњу.

Ученици постају свјесни својих могућности, самосталнији су и слободнији у изношењу својих идеја и ставова.

Важно је нагласити како је ова пракса и за мене представљала једно акцијско истраживање које је дало позитивне учинке на ученикову активност, креативност изражавања, прихваћања сарадничког учења и бољих односа међу ученицима те свеукупно позитивно дјеловало на ученикoв доживљај наставе и мотивацију. Повратна информација о томе били су ми ученички радови, анкете, евалуацијски листићи, видеозаписи и фотографије из којих сам уочила напредак ученика у прихваћању метода активног учења и с правом могу рећи да активно учење заиста није мучење, већ напротив – учење кроз игру, забаву. У разреду у којем владају пријатељски односи и интеракција међу ученицима, као и интеракција с учитељем, лакше је и љепше радити, а то се види и на лицима ученика који при доласку и при изласку из школе имају осмијехе на лицу.

Додатни коментари и сугестије другим наставницима који би жељели имплементирати вашу идеју

Активно учење изискује првенствено вољу, жељу наставника да буде покретач и носилац промјена у васпитно-образовном процесу, наставника који се не боји да прихвати нову улогу ,улогу ментора, улогу организатора ситуација у којима ученици преузимају већу одговорност за резултате свог учења. Активно учење од наставника тражи у почетку већи рад и залагање, трагање за методама и осмишљавање активности, добре организационе способности, али временом како активно учење оживљава, како и сам наставник упознаје методе које доводе до успјеха и мотивисаности ученика, улога наставника се пребацује на улогу водитеља, ментора, координатора а наставни процес „тежиште„пребацује на активног ученика.

На званичној фацебоок страници ЈУ ОШ „Веселин Маслеша“ Фоча и Теамс групи Учитељи ИИИ, налазе се фотографије великог броја активности које сам заједно са дјецом реализовала и описала у овој пријави, тако да сви они који би хтјели имплементирати ову праксу могу видјети како и на који начин се реализују активности.

Tags

NIN 2022

Collections

НИН награда

НИН 2022

Pobjednička praksa